

04 πολιτισμός

► **Καρολίνα Μέρμηγκα, συγγραφέας**

Ο κήπος της Βασίλισσας Αμαλίας

■ Συνέντευξη στον Κώστα Στοφόρο

Με τη συνέντευξη της Καρολίνας Μέρμηγκα για το βιβλίο της «Ο κήπος της Αμαλίας» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη, ξεκινάμε έναν κύκλο τριών συνεντεύξεων για μυθιστορήματα που κυκλοφόρησαν πρόσφατα και διαδραματίζονται στη συγκεκριμένη περίοδο. Θα ακολουθήσουν ο Άρης Σφακιανός για το βιβλίο «Ο πρίγκιψ του δευτέρου ορόφου» (Κέδρος) και ο Τεύκρος Μιχαηλίδης για το «Ένα πτώμα στη αυλή της Αμαλίας» (Ψυχογιός). Τα τρία μυθιστορήματα διαφέρουν πολύ μεταξύ τους, όλα όμως βασίζονται σε ενδελεχή ιστορική έρευνα για τη συγκεκριμένη περίοδο. Το βιβλίο της Καρολίνας Μέρμηγκα δεν χρησιμοποιεί φανταστικά πρόσωπα (κάτι που συμβαίνει στα άλλα δυο μυθιστορήματα) και πλησιάζει πολύ τη βιογραφία, χωρίς αν λείπουν τα φανταστικά στοιχεία που αφορούν κυρίως στον τρόπο που η Βασίλισσα Αμαλία σκέφτεται και αντιδρά απέναντι σε όλα όσα συμβαίνουν. Ωστόσο ακόμη κι αυτά τα φανταστικά στοιχεία –πέρα από τις επινοήσεις της συγγραφέως– αντλούνται σε μεγάλο βαθμό από τα γράμματα που έγραψε η ίδια η Βασίλισσα, κυρίως προς τον πατέρα της. Έχει αξιοποιηθεί πλούσια βιβλιογραφία, ενώ υπάρ-

χουν και πολλές σημειώσεις που παραπέμπουν σε ιστορικά στοιχεία, βιογραφίες προσώπων κλπ. Η συγγραφέας έχοντας αφομοιώσει τα στοιχεία μας μεταφέρει με πειστικότητα το κλίμα της εποχής, την περιρρέουσα ατμόσφαιρα, αλλά και τις αντιδράσεις των προσώπων. Στο επίκεντρο η προσωπικότητα της Αμαλίας που παρουσιάζεται μεν με συμπάθεια, αλλά και με ιστορική αντικειμενικότητα. Η Καρολίνα Μέρμηγκα, με εξαιρετική γραφή καταφέρνει να μας μεταφέρει ένα πορτρέτο της Βασίλισσας που μας βοηθά να κατανοήσουμε την ίδια μέσα στη συγκεκριμένη εποχή. Κυριαρχεί το δράμα της ως γυναίκας που δεν μπορούσε να αποκτήσει απογόνους εκείνη την εποχή, αφήνοντας τον θρόνο χωρίς διάδοχο. Υπέστη αληθινά βασανιστήρια στην προσπάθεια ειδικών και μη να τεκνοποιήσει... Γενικότερα, με βιβλία σαν κι αυτό, αποδεικνύεται πως η λογοτεχνία, στα χέρια ανθρώπων ικανών και ταλαντούκων, που γνωρίζουν παράλληλα την ιστορία, με την ελευθερία που έχει μπορεί να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε καλύτερα και εις βάθος τα γεγονότα του παρελθόντος, ζωντανεύοντας την εποχή στην οποία συνέβαιναν...

Τα αταίριαστα κομμάτια που συμβίωσαν και συνδημιούργησαν αυτό που είμαστε σήμερα, τα πολύτροπα κύτταρα της εθνικής μας ταυτότητας, μπορεί πιστεύω να ελκύουν πολλούς συγγραφείς

► **Πρόσφατα κυκλοφόρησαν τρία μυθιστορήματα που επικεντρώνουν στη βασίλισσα Αμαλία. Γιατί πιστεύετε πως υπάρχει αυτό το ενδιαφέρον από τους συγγραφείς για εκείνη την περίοδο;**

Για τους συγγραφείς δεν ξέρω· ο καθένας από εμάς ακολουθεί τα δικά του εσωτερικά μονοπάτια αναζητήσεων, πειρασμών κι αγωνιών. Όμως η Οθωνική περίοδος είναι μια ακόμα από τις μαύρες τρύπες της Ιστορίας μας· όχι τόσο γιατί κρύβει κάποιο σκοτεινό μυστικό ή αναμνηστικό πάθη (όπως άλλες περιόδους), αλλά γιατί μπροστά της κοντοστέκεται η γενικότερη αμηχανία μας ως προς τον τρόπο που αντιμετωπίζουμε τις, ομολογουμένως παράδοξες, πτυχές της νεότερης Ιστορίας μας. Αυτό ακριβώς το «παράδοξο», τα αταίριαστα κομμάτια που συμβίωσαν και συνδημιούργησαν αυτό που είμαστε σήμερα, τα πολύτροπα κύτταρα της εθνικής μας ταυτότητας, μπορεί πιστεύω να ελκύουν πολλούς συγγραφείς.

► **Έκανε να ασχοληθείτε με τη ζωή και την προσωπικότητά της;**

Τα παραπάνω ως προς την ιστορική περίοδο, σίγουρα. Αλλά, για μένα, «Ο Κήπος της Αμαλίας» είναι η Ελλάδα της εποχής της. Αν δεν είχε γύρω της τον Κολοκοτρώνη, τον Κωλέττη, τον ληστή Μπίμπιση και τη Δούκισσα της Πλακεντίας, τους ξένους πρέσβεις που συγκυβερνούσαν, τον Πιττάκη και τον Μάντζαρο (για να αναφέρω ελάχιστους), πιθανόν να την άφηνα ήσυχη στην ωραία κορνίζα της. Επιπλέον, υπήρχε και το προσωπικό της δράμα, η ατεκνία της, που καθόρισε σε κάποιο βαθμό και την ίδια τη χώρα. Αυτό ξύπνησε το συναγερμό που μισοκοιμάται μέσα μου (ως μυθιστοριογράφος) ότι «κάτι αληθίνα συμβαίνει εδώ».

► **Ποια θεωρείτε ως βασικά στοιχεία αυτής της προσωπικότητάς της;**

Η Αμαλία ήταν προϊόν της εποχής της. Με όλα τα καλά και κακά που σημαίνει αυτό – εννοείται πως το κριτήριο καθορίζεται πάντα με τη ματιά του σήμερα. Βρέθηκε, περίπου τυχαία, στο επίκεντρο

μιας ιστορικής περιόδου, «φυλακίστηκε» μέσα της αλλά και τη φυλάκισε. Υπήρξε με συνέπεια, αφοσίωση και θάρρος το ρόλο της. Αυτό όμως που με ενδιαφέρει εμένα και είναι διαχρονικό, είναι πώς μπόρεσε να αγαπήσει τόσο πολύ έναν τόπο και έναν λαό που κανονικά θα της ήταν τόσο ξένος κι ανεξήγητος. Είδε τη χώρα χωρίς ροζ φακούς, την κατάλαβε όπως ήταν πραγματικά, και την αγάπησε βαθιά. Αυτό κάνει την «αποτυχία» της, το ότι δηλαδή δεν μπόρεσε να παρουσιάσει τον απαιτούμενο διάδοχο, διπλά σπαρακτικό: δεν κατάφερε να προσφέρει στη χώρα που αγαπούσε αυτό που η χώρα ζητούσε από εκείνη.

► **Ο κήπος ήταν σίγουρα το μεγάλο της έργο. Δεν θα έπρεπε με κάποιον τρόπο αυτό το γεγονός να αναδεικνύεται μέσα στον Εθνικό Κήπο; Πώς θα μπορούσε να συμβεί αυτό; Ε, δεν θέλει και πολλή φαντα-**

σία. Ένα απλό άγαλμα, ας πούμε, (απλό!) θα ήταν το αυτονόητο.

► **Διαλέξατε τη μυθολογία, ωστόσο παραθέτετε τεκμηριωμένες ιστορικές πληροφορίες που δείχνουν πως πραγματοποιήσατε μεγάλη έρευνα. Γιατί προτιμήσατε τη μυθολογία αντί μιας βιογραφίας;**

Γιατί μυθολογία κάνω. Θυμάζω πολύ την τέχνη της βιογραφίας, στην οποία οι Έλληνες δεν έχουμε αριστεύσει (με κάποιες λαμπρές εξαιρέσεις). Αλλά με όσα είπα παραπάνω νομίζω φαίνεται ότι με ενδιαφέρουν οι αντιφάσεις, οι ρωγμές, τα παράδοξα και τελικά ανασπάνητα των ανθρώπινων ζωών. Πάντως, στο συγκεκριμένο βιβλίο, η μυθολογία μου πατάει στο πραγματικό. Προσπάθησα να «φανταστώ» όσα ζητά ένα μυθιστορηματήριον τον σεβασμό που αξίζει στους τεχνώτες και στα ιστορικά μας πρόσωπα και πράγματα. Αλλά και γιατί η πραγματική Ιστορία είναι τόσο συναρπαστική – γιατί να την αλλάξεις;

► **Εσάς τι είναι αυτό που σας**